

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Історія та сучасність фізичної культури та спорту

Шифр та назва спеціальності
017 – Фізична культура і спорт

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Фізична культура і спорт

Кафедра
Фізичне виховання (302)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
1

Мова викладання
Українська, англійська

Викладачі, розробники

Полякова Оксана Олександрівна

email@khpi.edu.ua

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання.

Досвід роботи 12 років. Автор понад 40 публікацій наукового характеру у національних фахових виданнях та зарубіжних, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Сфера наукового інтересу - історія та філософія спорту, мотивація у спорті, психічні передумови формування уявлення про здоровий спосіб життя.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

У курсі "Історія та сучасність фізичної культури та спорту" представлено еволюцію уявлення людини про тіло, його можливості і фізичну активність як запоруку здорового образу життя. Феномен тілесності, прагнення до змагання, уявлення про вдосконалення фізичних можливостей засобами та методами спорту представлено послідовно в різних історичних дискурсах - від первісно-общинного ладу до сучасності.

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія та сучасність фізичної культури та спорту» є формування у студентів комплексу знань щодо основних віх розвитку фізичної культури як елементу цивілізаційного поступу людства, історичних підходів до аналізу фізичної активності як усвідомленої діяльності, направленої на самовдосконалення, формування уявлення про спорт і перетворення його на соціокультурне явище, яке має перетворюючу здатність по відношенню до індивідуальної і колективної свідомості. Головна ціль - навчити студентів виявляти етапність у розвитку фізичної культури по лінії історичної еволюції від фізичної активності в межах повсякденної діяльності до формування спорту як сфери професійної реалізації та ідентифікації.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.

Результати навчання

Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;

Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань;

Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32, консультації - 4 год, екзамен - 6 год., самостійна робота – 46 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Знання з курсу "Філософія" та "Історія та культура України" дозволять сформувати цілісне бачення еволюційного процесу і помістити у його контекст історичні факти з курсу "Історія та сучасність фізичної культури та спорту".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Специфіка дисципліни визначається її комплексним характером, що визначає необхідність міждисциплінарного підходу - міксту знань зі сфери історії, філософії та фізичної культури та спорту. Ретроспективний зміст знання курсу вимагає засобів зображення та демонстрації різних форм контенту - фото- і відеоряду, документальних матеріалів і т.д.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Значення, зміст та завдання предмету.

Тема 2. Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.

Тема 3. Фізична культура Стародавнього світу.

Тема 4. Фізична культура епохи Середньовіччя.

Тема 5. Фізична культура Нового Часу.

Тема 6. Особливості розвитку спорту Нового Часу.

Тема 7. Витоки фізичної культури в Україні.

Тема 8. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.

Тема 9. Олімпійські ігри Стародавньої Греції.

Тема 10. Відродження олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.

Тема 11. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.

Тема 12. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.

Тема 13. Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи спортивного руху в Україні.

Теми практичних занять

Тема 1. Фізична активність в матріархальному та патріархальному суспільстві.

Тема 2. Фізична культура античності. Принцип калокагатії. Уявлення про фізичну підготовку в Римській імперії.

Тема 3. Фізична культура в Середньовіччі. Рицарська підготовка та поява перших видів спорту.

Тема 4. Особливості розвитку фізичної культури в епоху Відродження. Відродження античних ідеалів тілесності.

Тема 5. Фізична культура в епоху Нового часу. Фізична культура і уявлення про здоровий спосіб життя.

Тема 6. Фізична культура в Київській Русі. Козацька "спортивна спадщина". Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.

Тема 7. Олімпійські Ігри в Стародавній Греції. Агони і священні змагання.

Тема 8. Відродження Олімпізму у новітню епоху.

Тема 9. Історичні віхи розвитку міжнародного олімпійського руху.

Тема 10. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності. Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи спортивного руху в Україні.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи змістом дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота з курсу "Історія та сучасність фізичної культури та спорту" є важливою складовою для опанування необхідних знань. Підготовка індивідуальних робіт, що далі супроводжуються презентацією та усною доповіддю вже під час практичних занять є можливістю для студента отримати додаткові рейтингові бали.,

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Бакіко І.В. Дмитрук В.С. Історія фізичної культури: навчальний посібник. - Луцьк, 2013. - 90с.

<https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8.pdf>

2. Історія фізичної культури на різних етапах розвитку суспільства (частина II) : навчально - методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей / С. В. Хоменко, Т.О. Гриб, Т. Г. Клименченко // – Суми: 2019. – 105 с.

<https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/8042/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%202.pdf>

3. Історія фізичної культури: [навчально-методичний посібник /для здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт] // Світлана Степанюк, Оксана Гречанюк, Ірина Маляренко, Віра Ткачук. – Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. – 272 с.

<https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf?id=bfc18a3a-f3b8-4c96-ad6c-8399bc8e2c4d>

4. Історія фізичної культури та спорту в Україні : [навчальний посібник] / В. А. Вербицький, І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 340 с.

<http://lib.idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%83-%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.pdf>

5. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури. За вимогами кредитно-трансферної системи: Навчальний посібник / За ред. О.М. Школи. – Харків, ХГПА, 2013. – 217с.

<http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/974/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A.%20%D0%86%D1%84%D0%BA.Pdf>

Додаткова література

1. Василюк, Василь Миколайович. Історія фізичної культури : [навч.-метод. посіб.] / Василь Василюк ; М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : Волин. обереги, 2015. — 307 с.

2. Вейнберг, Роберт С. Психологія спорту : [підручник] / Вейнберг Р. С., Гоулд Д. ; [наук. ред. Г. Ложкін]. — К. : Олімп. літ., 2014. — 334с.
3. Велика українська енциклопедія : темат. реєстр гасел з напрямку "Фіз. виховання і спорт" / Держ. наук. установа " Енциклопед. вид-во" ; [уклад. Чорна М. В. ; за ред. Киридон А. М.]. — Київ : Енциклопед. вид-во, 2016. — 142 с.
4. Рибалко П. Ф. Особливості розвитку, формування і збереження здоров'я молоді в сучасних умовах / П. Ф. Рибалко // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Вип. 91, Т.1 – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – 536 с. – С. 392 - 394. – (Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт). (Фахове видання)

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100 % підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (30%) та поточних контролів (60%), до яких входять тести та підготовка індивідуальних доповідей з презентацією і робота на практичних заняттях.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.06.2023

Завідувач кафедри
Олексій ЮШКО

30.06.2023

Гарант ОП